

**LIETUVOS GEOLOGIJOS TARNYBOS PRIE APLINKOS MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL TEISĖKŪROS POVEIKIO APLINKAI IR KLIMATO KAITAI KIEKYBINIO (*EX ANTE*) VERTINIMO GAMTOS IŠTEKLIŲ SRIČIAI (ŽEMĖS GELMĖS) METODINIŲ
REKOMENDACIJŲ PATVIRTINIMO**

2024 m.

Nr. 1-

Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. vasario 27 d. įsakymo Nr. D1-57 „Dėl Teisėkūros poveikio aplinkai ir klimato kaitai (ex ante) vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 3.1.2 papunktį,

t v i r t i n u pridedamas:

1. Teisėkūros poveikio gėlo požeminio vandens naudojimo intensyvumui vertinimo metodines rekomendacijas.
2. Teisėkūros poveikio aprobuotų kietųjų naudingųjų iškasenų naudojimo prieinamumui vertinimo metodines rekomendacijas.

Direktorius

Egidijus Viskontas

PATVIRTINTA

Lietuvos geologijos tarnybos prie
Aplinkos ministerijos direktoriaus
2024 m. d. įsakymu
Nr. 1-

TEISĖKŪROS POVEIKIO GĖLO POŽEMINIO VANDENS NAUDOJIMO INTENSYVUMUI VERTINIMO METODINĖS REKOMENDACIJOS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Teisėkūros poveikio gėlo požeminio vandens naudojimo intensyvumui vertinimo (toliau – Poveikio vertinimas) metodinės rekomendacijos (toliau – Metodika) nustato gėlo požeminio vandens naudojimo intensyvumo pokyčio vertinimo skaičiuoklės sudarymo principus, naudojamus duomenis, šių duomenų šaltinius, sąvokas ir skaičiuoklės atnaujinimo informaciją.

2. Metodikos tikslas – už sprendimų priėmimą atsakingoms valstybės institucijoms palengvinti teisėkūros iniciatyvų poveikio gėlo požeminio vandens naudojimo intensyvumui vertinimą, skirtingų teisėkūros iniciatyvų analizės variantų palyginimą ir efektyviausio sprendimo požeminio vandens baseinų valdymui pasirinkimą.

3. Metodika taikoma gėlo požeminio vandens naudojimą galinčių padidinti teisėkūros iniciatyvų poveikio požeminio vandens naudojimo intensyvumui vertinti.

4. Metodika perengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 vasario 27 d. įsakymu Nr. D1-57 „Dėl Teisėkūros poveikio aplinkai ir klimato kaitai (*ex ante*) vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

II SKYRIUS SĄVOKOS

5. Metodikoje vartojamos sąvokos:

5.1. **Bazinis požeminio vandens naudojimo intensyvumas** – požeminio vandens baseine naudojama turimų išteklių dalis prieš numatomą veiklos įgyvendinimą.

5.2. **Bazinis požeminio vandens paėmimas** – paimamo gėlo požeminio vandens kiekis požeminio vandens baseine prieš numatomą veiklos įgyvendinimą.

5.3. **Poveikio vertinimas** – teisėkūros iniciatyvų poveikio gėlo požeminio vandens naudojimo intensyvumui atskiruose požeminio vandens baseinuose vertinimas.

5.4. **Poveikio vertinimo skaičiuoklė** – Microsoft Excel pagrindu sudarytas analitinis įrankis, skirtas teisėkūros iniciatyvos poveikio gėlo požeminio vandens naudojimo intensyvumo pokyčiams vertinti.

5.5. **Požeminio vandens baseinas** – vandens išteklių valdymui išskirta požeminio vandens spūdinės sistemos dalis, kurioje išgaunamas gėlas požeminis vanduo.

5.6. **Projektinis požeminio vandens naudojimo intensyvumas** – požeminio vandens baseine naudojama turimų požeminio vandens išteklių dalis įgyvendinus numatomą veiklą.

5.7. **Projektinis požeminio vandens paėmimo pokytis** – papildomas paimamo gėlo požeminio vandens kiekis, kuris susidarytų įgyvendinus veiklą.

5.8. **Turimi požeminio vandens ištekliai** – vandens kiekis, kuris gali būti paimtas iš požeminio vandens baseino vandeningųjų sluoksnių ir kurio naudojimas nedaro poveikio gerai požeminio

vandens būklei, nesukelia teršiančių medžiagų ir kitų kokybės rodiklių augimo neleistinų tendencijų ir nekeičia geros paviršinio vandens bei kitų ekosistemų būklės.

5.9. Kitos Metodikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatyme.

III SKYRIUS GĖLO POŽEMINIO VANDENS NAUDOJIMO INTENSIVUMO POŽEMINIO VANDENS BASEINUOSE VERTINIMAS

6. Siekiant nustatyti, kokį poveikį teisėkūros iniciatyva, kurios įgyvendinimui numatomas didesnis gėlo požeminio vandens poreikis, turės požeminio vandens naudojimo intensyvumui atskiruose požeminio vandens baseinuose, nustatomas projektinis požeminio vandens naudojimo intensyvumas:

$$I_p = \frac{(Q_b + Q_p) * 100}{Q_t}$$

čia:

I_p – projektinis požeminio vandens naudojimo intensyvumas;

Q_b – bazinis požeminio vandens paėmimas, m³/d

Q_p – projektinis požeminio vandens paėmimo pokytis, m³/d

Q_t – turimi požeminio vandens ištekliai, m³/d

7. Turimi požeminio vandens ištekliai požeminio vandens baseinuose įvertinti Lietuvos Respublikos vandens įstatymo nustatyta tvarka rengiant upių baseinų rajonų planus ir yra naudojami skaičiuoklėje kaip numatytieji duomenys.

8. Bazinis vandens paėmimas kiekviename požeminio vandens baseine apskaičiuotas susumavus požeminio vandens baseino gėlo požeminio vandens vandenvietėse išgautą požeminio vandens kiekį, pagal Žemės gelmių registro duomenis. Skaičiavimams naudojami paskutinių 3 metų duomenys.

9. Bazinis požeminio vandens naudojimo intensyvumas visoje Lietuvoje yra 11 %, tačiau atskiruose požeminio vandens baseinuose jis kinta nuo 5 iki 80 %, todėl pokyčio vertinimas visos Lietuvos mastu nėra tikslingas ir turi būti atliekamas požeminio vandens baseino lygmenyje. Su požeminio vandens baseinų ribomis galima susipažinti Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos Požeminio vandens informacinės sistemos elektroninių paslaugų priemonėmis (<https://lgt.lrv.lt/epaslaugos/>).

10. Projektinį požeminio vandens paėmimo pokytį turi įvertinti teisėkūros iniciatyvos projekto rengėjas, naudojantis oficialiosios statistikos, valstybės informacinių išteklių (duomenų bazių, registrų, informacinių sistemų ir kt.), kitų informacinių išteklių duomenimis.

11. Tuomet kai nėra galimybės įvertinti papildomo gėlo požeminio vandens poreikį atskirame požeminio vandens baseine, rekomenduojame projektinį vandens kiekį visai Lietuvos teritorijai proporcingai paskirstyti pagal požeminio vandens baseino ploto dalis, pateiktas skaičiuoklėje.

IV SKYRIUS REZULTATAI IR JŲ INTERPRETAVIMAS

12. Skaičiuoklė automatiškai apskaičiuoja projektinį požeminio vandens naudojimo intensyvumą pasirinktame požeminio vandens baseine.

13. Rezultato reikšmė $\geq 50\%$ indikuoja, kad analizuojama teisėkūros iniciatyva turės poveikį gėlo požeminio vandens naudojimo intensyvumui ir gali sukelti požeminio vandens baseino kiekybinės būklės pablogėjimą.

V SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14. Metodika peržiūrima pagal poreikį, atsiradus naujai informacijai, kuri galėtų reikšmingai koreguoti rezultatus.
 15. Metodika skelbiama Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje <https://aaa.lrv.lt/>.
-

TEISĖKŪROS POVEIKIO APROBUOTŲ KIETŪJŲ NAUDINGŪJŲ IŠKASENŲ NAUDOJIMO PRIEINAMUMUI VERTINIMO METODINĖS REKOMENDACIJOS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Teisėkūros poveikio aprobuotų kietųjų naudingųjų iškasenų naudojimo prieinamumui vertinimo (toliau – Poveikio vertinimas) metodinės rekomendacijos (toliau – Metodika) nustato Poveikio vertinimo skaičiuoklės sudarymo principus, naudojamus duomenis, šių duomenų šaltinius, sąvokas ir skaičiuoklės atnaujinimo informaciją.

2. Metodikos tikslas – nustatyti teisėkūros iniciatyvų poveikį aprobuotų kietųjų naudingųjų iškasenų naudojimo prieinamumui.

3. Metodika taikoma aprobuotų kietųjų naudingųjų iškasenų naudojimo prieinamumo pokyčiui analizės atvejais.

4. Metodika perengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 vasario 27 d. įsakymu Nr. D1-57 „Dėl Teisėkūros poveikio aplinkai ir klimato kaitai (ex ante) vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

II SKYRIUS SĄVOKOS

5. Metodikoje vartojamos sąvokos:

5.1. **Aprobuotų kietųjų naudingųjų iškasenų išteklių plotas** – plotas, pagrįstas kietųjų naudingųjų iškasenų geologinio tyrimo duomenimis apie detaliai išžvalgytus išteklius, kurie yra aprobuoti.

5.2. **Aprobuotų kietųjų naudingųjų iškasenų išteklių tūris** – tūris, pagrįstas kietųjų naudingųjų iškasenų geologinio tyrimo duomenimis apie detaliai išžvalgytus išteklius, kurie yra aprobuoti.

5.3. **Galimas kietųjų naudingųjų iškasenų tūrio praradimas įtakos plote** – procentinė tūrio praradimo išraiška, gaunama į skaičiuoklę įvedus atitinkamas reikšmes.

5.4. **Galimai prarandamų išteklių aprėpties plotas** – plotas, kuriame esantiems aprobuotiems detaliai išžvalgytiems kietųjų naudingųjų iškasenų ištekliams ir jų prieinamumui gali turėti įtaką teisėkūros iniciatyvos.

5.5. **Kietosios naudingosios iškasenos** – metalų rūdos, kietojo medžiagos būvio nemetalinės naudingosios iškasenos ir vertingieji mineralai.

5.6. **Kietųjų naudingųjų iškasenų išteklių aprobavimas** – žemės gelmių geologinio tyrimo duomenų apie detaliai išžvalgytus kietųjų naudingųjų iškasenų išteklius įvertinimas, išanalizavus tyrimo darbų metodikos ir apimties pagrįstumą, kietųjų naudingųjų iškasenų išteklių kiekio ir kokybės nustatymo patikimumą ir duomenų įrašymas į Žemės gelmių registrą.

5.7. **Kietųjų naudingųjų iškasenų išteklių telkinys** – tiesioginiu žemės gelmių geologiniu tyrimu nustatytose ribose esančių kietųjų naudingųjų iškasenų, kurių kiekis ir kokybė yra ištirti ir kurių išgavimas yra ar gali būti ateityje ekonomiškai naudingas, sankaupa.

5.8. **Vidutinė kietųjų naudingųjų iškasenų storumė telkinyje (-iuose)** – vidutinis kietosios naudingosios iškasenos storis detaliai išžvalgyto (-ų) kietųjų naudingųjų iškasenų išteklių telkinio (-

ų) ribose.

5.9. Kitos Metodikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatyme.

III SKYRIUS APROBUOTŲ KIETŪJŲ NAUDINGŪJŲ IŠKASENŲ NAUDOJIMO PRIEINAMUMO APSKAIČIAVIMAS

6. Siekiant nustatyti, kokią poveikį teisėkūros iniciatyva daro aprobuotų kietųjų naudingųjų iškasenų naudojimo prieinamumui, nustatomas galimas kietųjų naudingųjų iškasenų tūrio praradimas įtakos plote:

$$E = \left(\frac{A}{B}\right) \times D$$

čia:

A – aprobuotų išteklių tūris, (m³)

B – aprobuotų išteklių plotas, (m²)

D – galimai prarandamų išteklių aprėpties plotas, (m²)

E – galimas kietųjų naudingųjų iškasenų tūrio praradimas įtakos plote, (m³)

7. Galimas kietųjų naudingųjų iškasenų tūrio praradimas įtakos plote aprašomas formulėmis (x1 praradimai regioniniu mastu, x2 lokalūs praradimai, analizuojant konkretaus telkinio):

$$x1 = E \times 100/A$$

$$x2 = E \times 100/A$$

čia:

A – aprobuotų išteklių tūris

E – galimas kietųjų naudingųjų iškasenų tūrio praradimas įtakos plote, (m³)

x1 – galimas kietųjų naudingųjų iškasenų tūrio praradimas įtakos plote, (%)

x2 – galimas kietųjų naudingųjų iškasenų tūrio praradimas įtakos plote (%)

IV SKYRIUS DUOMENŲ IR INFORMACIJOS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

8. Duomenų patikimumui užtikrinti turi būti naudojami Žemės gelmių registro duomenys.

9. Įvesties duomenys galimam prarandamų kietųjų naudingųjų iškasenų aprėpties plotui nustatyti gali būti gaunami iš skirtingų duomenų šaltinių juos koreliuojant tarpusavyje. Galimi šaltiniai, turintys plotinių objektų matavimo funkcijas: www.geoportal.lt, www.regia.lt ir kiti.

10. Skaičiuoklė automatiškai apskaičiuoja vidutinį kietųjų naudingųjų iškasenų storumės telkinyje (-iuose) sluoksnį, pagal įvesties duomenis.

11. Skaičiuoklė automatiškai apskaičiuoja vidutinius kietųjų naudingųjų iškasenų tūrio praradimus kubiniais metrais ir procentine išraiška, pagal įvesties duomenis.

V SKYRIUS REZULTATŲ INTERPRETAVIMAS

12. Rezultato reikšmė ≥ 10 % indikuoja, kad analizuojama teisėkūros iniciatyva turės poveikį kietosioms naudingosioms iškasenoms, vertinant regioniniu mastu arba kai į įtakos plotą patenka keli kietųjų naudingųjų iškasenų telkiniai.

13. Rezultato reikšmė ≥ 30 % indikuoja, kad analizuojama teisėkūros iniciatyva turės poveikį

kietosioms naudingosioms iškasenoms, atskiro (pavienio) kietųjų naudingųjų iškasenų telkinio prieinamumą.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14. Metodika peržiūrima pagal poreikį, atsiradus naujai informacijai, kuri galėtų reikšmingai koreguoti rezultatus.

15. Metodika skelbiama Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje <https://aaa.lrv.lt/>.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos 188710780, S. Konarskio g. 35, LT-03123 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Teisėkūros poveikio aplinkai ir klimato kaitai kiekybinio (ex ante) vertinimo gamtos išteklių sričiai (žemės gelmės) metodinių rekomendacijų patvirtinimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-12-02 Nr. 1-565
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Egidijus Viskontas, Direktorius
Sertifikatas išduotas	EGIDIJUS VISKONTAS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-12-02 16:23:16 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-12-02 16:23:32 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2024-07-11 18:59:04 – 2029-07-10 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	2
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.80
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2024-12-03 07:58:03)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2024-12-03 07:58:03 DBSIS